

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан юридичного факультету

Наталія ВЕСЕЛОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

(назва навчальної дисципліни)

підготовки	<u>першого (бакалаврського) рівня вищої освіти</u> (назва рівня вищої освіти)
галузі знань	<u>08 «Право»</u> (шифр і назва галузі знань)
спеціальності	<u>081 «Право»</u> (код і найменування спеціальності)
освітньо-професійної програми	<u>«Право»</u> (назва освітньо-професійної програми)
тип дисципліни	<u>обов'язкова дисципліна професійної підготовки</u>

2023 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

Ірина КОЗАКОВА

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права, кримінології,
цивільного та господарського права

протокол № 7

від «30» серпня 2023 року

Завідувач кафедри

Ірина КОЗАКОВА

Укладач: *Полішко Наталія Леонідівна*, доктор філософії в галузі права, доцент кафедри кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права.

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» базується на обов'язковому та успішному оволодінні здобувачами вищої освіти матеріалом «Цивільного права України. Загальна частина», знаннями з теорії держави і права та конституційного права України, інформаційними технологіями, навичками письмової роботи, узагальнень судової практики Верховного Суду та самостійне складання проєктів договорів, а також засадами загальної етики, професійної деонтології правника, високої правової культури й беззаперечного дотримання принципів академічної доброчесності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» є система правових норм та інститутів Цивільного кодексу України, що регулюють окремі види договірних зобов'язань, недоговірні зобов'язання, підстави та порядок спадкування за заповітом і за законом, а також правозастосовна й судова практика у сфері приватно-правових відносин.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ECTS).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» є оволодіння здобувачами поглиблених знань з загального вчення про зобов'язання та цивільно-правовий договір, окремі види договірних зобов'язань (купівля-продаж, поставка, міна, дарування, довічне утримання, майновий найм, підряд, перевезення, страхування, комерційна концесія, доручення, комісія, управління майном, позика тощо), позадоговірні зобов'язання, спадкування.

Основне завдання навчальної дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» полягає у засвоєнні здобувачами освіти положень цивільного законодавства, що регулюють зобов'язальні та спадкові правовідносини, формування вмінь аналізувати та застосовувати норми цивільного права до конкретних життєвих ситуацій, визначати права та обов'язки учасників цивільних правовідносин, кваліфікувати юридичні факти, що породжують цивільні права та обов'язки, а також використовувати положення законодавства та судову практику для вирішення цивільно-правових спорів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Цивільне право України. Особлива частина» забезпечує набуття:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

ПРН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

ПРН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ПРН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

ПРН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

ПРН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем.	пз	лаб.	с. р		л	сем.	пз	лаб.	с. р
Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	10	2	2			6	11		1			10
Тема 2. Загальні положення про договір	10	2	2			6	11		1			10
Тема 3. Договори щодо відчуження майна	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 6. Договори про надання послуг	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 8. Фінансові та банківські договори	12	2	4			6	12	1	1			10
Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	12	2	4			6	13	1	2			10
Тема 10. Договори про спільну діяльність	14	2	4			8	13	1	2			10
Тема 11. Позадовігні зобов'язання	16	4	4			8	15	1	2			12
Тема 12. Спадкове право	16	4	4			8	15	1	2			12
Усього годин	150	28	44	0	0	78	150	10	16	0	0	124

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Загальні положення про зобов'язальне право та зобов'язання. Суб'єкти зобов'язальних відносин. Виконання зобов'язань. Забезпечення виконання зобов'язань. Припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання. Поняття, види, умови договору. Укладення, зміна, розірвання договору. Договір купівлі-продажу. Договір дарування. Договір ренти. Договір довічного утримання. Договір найму (оренди). Окремі види договору найму (оренди). Договір лізингу. Договір найму (оренди) житла. Договір позички. Загальні положення про договір підряду. Договір побутового підряду. Будівельний підряд. Договір підряду на проектні та пошукові роботи. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт. Загальні положення про договори з надання послуг. Договір перевезення. Договір транспортного експедирування. Договір зберігання. Договір страхування. Договір доручення. Договір комісії. Договір управління майном. Договір позики. Кредитний договір. Договір банківського рахунку. Договір факторингу. Розрахункові відносини. Договори про розпорядження об'єктами інтелектуальної власності. Договір комерційної концесії. Договори про спільну діяльність. Договір простого товариства. Загальні положення про позадоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій. Зобов'язання з відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання). Окремі види деліктних зобов'язань.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	2	
2	Тема 2. Загальні положення про договір	2	
3	Тема 3. Договори щодо відчуження майна	2	1
4	Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	2	1
5	Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	2	1
6	Тема 6. Договори про надання послуг	2	1
7	Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	2	1
8	Тема 8. Фінансові та банківські договори	2	1
9	Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	2	1
10	Тема 10. Договори про спільну діяльність	2	1
11	Тема 11. Позадоговірні зобов'язання	4	1
12	Тема 12. Спадкове право	4	1
Усього годин		28	10

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	2	1
2	Тема 2. Загальні положення про договір	2	1
3	Тема 3. Договори щодо відчуження майна	4	1
4	Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	4	1
5	Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	4	1
6	Тема 6. Договори про надання послуг	4	1
7	Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	4	1
8	Тема 8. Фінансові та банківські договори	4	1
9	Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	4	2
10	Тема 10. Договори про спільну діяльність	4	2
11	Тема 11. Позадоговірні зобов'язання	4	2
12	Тема 12. Спадкове право	4	2
Усього годин		44	16

8. План семінарських занять

Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право

Мета: формування системного розуміння поняття, структури та видів зобов'язань, особливостей їх виникнення, виконання, забезпечення та відповідальності за порушення.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки цивільного зобов'язання.
2. Підстави виникнення зобов'язань.
3. Принципи належного виконання зобов'язань.
4. Способи забезпечення виконання зобов'язань.
5. Підстави та умови цивільно-правової відповідальності за порушення зобов'язань.

Тема 2. Загальні положення про договір

Мета: засвоєння правової природи договору як основної підстави виникнення цивільних прав та обов'язків.

Питання для обговорення:

1. Поняття та значення цивільно-правового договору.
2. Класифікація договорів у цивільному праві.
3. Істотні умови договору.
4. Порядок укладення, зміни та розірвання договорів.
5. Особливості публічних договорів та договорів приєднання.

Тема 3. Договори щодо відчуження майна

Мета: формування знань про особливості договорів, спрямованих на перехід права власності.

Питання для обговорення:

1. Договір купівлі-продажу та його види.
2. Особливості договору дарування.
3. Правова природа договору довічного утримання.
4. Договір міни та його відмінності від купівлі-продажу.
5. Особливості відчуження нерухомого майна.

Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування

Мета: формування знань про правове регулювання відносин щодо тимчасового користування майном.

Питання для обговорення:

1. Поняття та види договору найму.
2. Особливості найму житла.
3. Лізинг як особлива форма користування майном.
4. Договір позички.
5. Права та обов'язки сторін щодо повернення майна.

Тема 5. Договори підряду та виконання робіт

Мета: засвоєння особливостей договорів щодо виконання робіт.

Питання для обговорення:

1. Загальна характеристика договору підряду.
2. Права та обов'язки замовника і підрядника.
3. Особливості побутового підряду.
4. Будівельний підряд.
5. Відповідальність за неналежне виконання робіт.

Тема 6. Договори про надання послуг

Мета: формування знань щодо особливостей цивільно-правового регулювання відносин з надання послуг.

Питання для обговорення:

1. Поняття та ознаки договору про надання послуг.
2. Відмінності між договором про надання послуг і договором підряду.
3. Особливості договору перевезення.
4. Правове регулювання договору зберігання.
5. Договір надання туристичних та інформаційних послуг.

Тема 7. Посередницькі та управлінські договори

Мета: формування знань щодо правового регулювання представницьких, посередницьких та управлінських правовідносин.

Питання для обговорення:

1. Поняття та особливості договору доручення.
2. Договір комісії та його відмінність від договору доручення.
3. Комерційна концесія у цивільному праві.
4. Договір управління майном.
5. Агентський договір та його значення у підприємницькій діяльності.

Тема 8. Фінансові та банківські договори

Мета: засвоєння особливостей правового регулювання фінансових та банківських зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та правова природа договору позики.
2. Особливості кредитного договору.
3. Банківський вклад та гарантії прав вкладників.
4. Договір банківського рахунку.
5. Цивільно-правові аспекти банківських послуг.

Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності

Мета: формування знань щодо договірної регуляції відносин у сфері інтелектуальної власності.

Питання для обговорення:

1. Ліцензійний договір та його види.
2. Договір про створення об'єкта права інтелектуальної власності за замовленням.
3. Передання майнових прав інтелектуальної власності.
4. Франчайзинг у підприємницькій діяльності.
5. Особливості IT-договорів.

Тема 10. Договори про спільну діяльність

Мета: формування знань про договірні форми спільної господарської діяльності.

Питання для обговорення:

1. Поняття договору про спільну діяльність.
2. Просте товариство як форма співробітництва.
3. Порядок ведення спільних справ.
4. Розподіл прибутків і витрат.
5. Припинення договору про спільну діяльність.

Тема 11. Позадоговірні зобов'язання

Мета: формування системного розуміння підстав виникнення позадоговірних зобов'язань, особливостей відшкодування майнової та моральної шкоди, застосування норм цивільного законодавства щодо безпідставного набуття майна та інших недоговірних зобов'язань.

Питання для обговорення:

1. Поняття та підстави виникнення позадоговірних зобов'язань.
2. Загальні умови цивільно-правової відповідальності за завдану шкоду.

3. Відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки.
4. Відшкодування моральної шкоди у цивільному праві.
5. Зобов'язання, що виникають унаслідок безпідставного набуття або збереження майна.
6. Публічна обіцянка винагороди як підстава виникнення цивільних правовідносин.
7. Рятунку майна та ведення чужих справ без доручення.

Тема 12. Спадкове право

Мета: формування системного розуміння правового регулювання спадкових правовідносин, порядку переходу прав та обов'язків померлої особи до спадкоємців, особливостей спадкування за законом і за заповітом, практичних навичок застосування норм спадкового права.

Питання для обговорення:

1. Поняття спадкового права та склад спадщини.
2. Відкриття спадщини та визначення місця її відкриття.
3. Спадкування за заповітом та право на обов'язкову частку у спадщині.
4. Спадкування за законом та черги спадкування.
5. Зміна черговості спадкування за рішенням суду.
6. Прийняття спадщини та відмова від її прийняття.
7. Роль нотаріуса в оформленні спадкових прав.

9. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

10. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Не передбачено навчальним планом	-	-
Усього годин			

11. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право	6	10
2	Тема 2. Загальні положення про договір	6	10
3	Тема 3. Договори щодо відчуження майна	6	10
4	Тема 4. Договори щодо передачі майна у користування	6	10
5	Тема 5. Договори підряду та виконання робіт	6	10
6	Тема 6. Договори про надання послуг	6	10
7	Тема 7. Посередницькі та управлінські договори	6	10
8	Тема 8. Фінансові та банківські договори	6	10
9	Тема 9. Договори у сфері інтелектуальної власності та підприємницької діяльності	6	10
10	Тема 10. Договори про спільну діяльність	8	10
11	Тема 11. Позадовісні зобов'язання	8	12
12	Тема 12. Спадкове право	8	12
Усього годин		78	124

12. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота – форма організації освітнього процесу, за якої здобувач вищої освіти опановує навчальну дисципліну в час, вільний від аудиторних занять, під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі. Метою самостійної роботи з дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* є поглиблене засвоєння положень цивільного законодавства України, що регулюють зобов'язальні, договірні, позадоговірні та спадкові правовідносини, формування системного розуміння механізмів реалізації та захисту цивільних прав, розвиток навичок аналізу та тлумачення норм цивільного права, юридичної кваліфікації правовідносин, застосування законодавства і судової практики.

Самостійна робота спрямована на поглиблене вивчення інститутів зобов'язального та спадкового права, особливостей правового регулювання окремих видів договорів, підстав виникнення та припинення цивільних зобов'язань, способів забезпечення їх виконання, механізмів цивільно-правової відповідальності, а також порядку здійснення та захисту майнових і немайнових прав учасників цивільних правовідносин. Виконання завдань самостійної роботи сприяє формуванню навичок правового аналізу, аргументації правової позиції, роботи з нормативно-правовими актами, судовою практикою та науковими джерелами.

Самостійна робота здійснюється у формі опрацювання нормативно-правових актів та судової практики, підготовки доповідей, рефератів, есе, презентацій та аналітичних матеріалів, розв'язання практичних завдань і ситуаційних кейсів, виконання порівняльно-правових досліджень, складання схем, таблиць і узагальнень, аналізу правових позицій Верховного Суду, підготовки висновків щодо застосування норм цивільного законодавства, а також опрацювання навчальної та наукової літератури.

Усі завдання самостійної роботи поділяються на обов'язкові та вибіркові. До обов'язкових належать завдання, які студенти мають виконувати обов'язково впродовж вивчення дисципліни. Вибіркові включають альтернативні завдання, серед яких здобувач на власний розсуд обирає конкретні завдання з тим, щоб набрати необхідну кількість балів.

Нижче подано варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів денної форми навчання, що відповідають змісту окремих тем дисципліни та поглиблюють опрацювання навчального матеріалу. Необхідно виконати один з таких варіантів:

Варіант 1.

Проведіть комплексний аналіз інституту забезпечення виконання зобов'язань у цивільному праві України. Охарактеризуйте неустойку, поруку, гарантію, заставу, притримання та завдаток. Визначте їхні переваги та недоліки для кредитора і боржника. Проаналізуйте не менше трьох постанов Верховного Суду щодо застосування способів забезпечення виконання зобов'язань та сформулюйте власні висновки.

Варіант 2.

Дослідіть принцип свободи договору в цивільному праві України. Визначте його зміст, межі реалізації та законодавчі обмеження. Проаналізуйте особливості публічного договору та договору приєднання. На підставі судової практики дослідіть випадки визнання окремих умов договору недійсними як таких, що порушують права слабшої сторони.

Варіант 3.

Підготуйте порівняльно-правове дослідження договорів купівлі-продажу, дарування, міни та довічного утримання. Визначте особливості предмета, прав та обов'язків сторін, порядку переходу права власності, підстав зміни та припинення договорів. Результати оформіть у вигляді аналітичної таблиці та узагальнюючих висновків.

Варіант 4.

Дослідіть правове регулювання договорів найму, оренди, лізингу та позички. Визначте спільні та відмінні ознаки зазначених договорів. Проаналізуйте актуальну судову практику щодо дострокового розірвання договорів оренди та відшкодування шкоди, завданої орендованому майну.

Варіант 5.

Проаналізуйте особливості цивільно-правової відповідальності підрядника за неналежне виконання робіт. Розкрийте порядок пред'явлення вимог щодо усунення недоліків, зменшення ціни роботи, відшкодування збитків та розірвання договору. Дослідіть не менше трьох судових справ щодо договорів підряду та підготуйте правовий висновок за кожною з них.

Варіант 6.

Підготуйте дослідження правового регулювання договорів про надання послуг у цивільному праві України. Особливу увагу приділіть договорам перевезення і зберігання. Проаналізуйте особливості правового статусу сторін, підстави відповідальності виконавця послуг та механізми захисту прав замовника.

Варіант 7.

Проведіть порівняльний аналіз договорів доручення, комісії, агентського договору та договору управління майном. Визначте особливості представництва у кожному з них, порядок виникнення прав та обов'язків сторін, а також відповідальність за перевищення повноважень. Результати оформіть у формі порівняльної таблиці.

Варіант 8.

Здійсніть дослідження правове регулювання кредитних відносин в Україні. Проаналізуйте договори позики, банківського кредиту, банківського вкладу та банківського рахунку. На основі судової практики визначте найбільш поширені спори між банками та клієнтами та способи їх вирішення.

Варіант 9.

Розгляньте правову природу договору про спільну діяльність та договору простого товариства. Визначте порядок формування спільного майна, розподілу прибутків та збитків, відповідальності учасників перед третіми особами. Підготуйте схему механізму функціонування простого товариства та правовий аналіз практичної ситуації за власним вибором.

Варіант 10.

Підготуйте комплексне дослідження спадкування за законом та за заповітом. Проаналізуйте коло спадкоємців, право на обов'язкову частку у спадщині, порядок прийняття спадщини та підстави усунення від права на спадкування. На основі судової практики дослідіть типові спадкові спори та підготуйте правові висновки щодо шляхів їх вирішення.

Варіанти контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти)

Нижче подано варіанти завдань для контрольної роботи, що відповідають змісту окремих тем дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* та спрямовані на поглиблення теоретичних знань, розвиток навичок аналізу цивільно-правових відносин, юридичної аргументації, роботи з нормативно-правовими актами та судовою практикою. Необхідно обрати один варіант та виконати наведені завдання. Вимоги до контрольної роботи: обсяг роботи повинен становити 10–15 сторінок друкованого тексту (*шрифт Times New Roman, 14 pt, міжрядковий інтервал – 1,5*). Під час виконання роботи необхідно опрацювати не менше 10–15 наукових джерел, положення Цивільного кодексу України, інших нормативно-правових актів, а також актуальну практику Верховного Суду. Робота повинна містити теоретичний аналіз обраної проблематики, огляд судової практики, розв'язання практичного завдання та обґрунтовані висновки автора. Дотримання принципів академічної доброчесності є обов'язковою умовою виконання контрольної роботи. Усі запозичення мають супроводжуватися належними посиланнями на використані джерела. Не допускається плагіат, копіювання чужих текстів без самостійного опрацювання та подання матеріалу без власного аналітичного осмислення. Максимальна кількість балів за виконання контрольної роботи становить 50 балів.

Варіант 1.

1. Поняття, ознаки та види цивільних зобов'язань.
2. Способи забезпечення виконання зобов'язань: сучасний стан правового регулювання.

Варіант 2.

1. Договір як підстава виникнення цивільних прав та обов'язків.
2. Принцип свободи договору та його межі.

Варіант 3.

1. Договір купівлі-продажу в системі цивільно-правових договорів.
2. Особливості договорів дарування, міни та довічного утримання.
3. перебувало під заборороною відчуження.

Варіант 4.

1. Поняття та види договорів щодо передачі майна у користування.
2. Особливості правового регулювання оренди, лізингу та позижки.

Варіант 5.

1. Загальна характеристика договору підряду.
2. Захист прав замовника при неналежному виконанні робіт.
3. Практичне завдання: визначте права замовника у разі виявлення істотних недоліків результату робіт після їх прийняття.

Варіант 6.

1. Правова природа договору про надання послуг.
2. Особливості договорів перевезення та зберігання.

Варіант 7.

1. Договір доручення та договір комісії: порівняльна характеристика.
2. Договір управління майном у цивільному праві України.

Варіант 8.

1. Договори позики та кредиту: спільні та відмінні риси.
2. Правове регулювання банківського вкладу та банківського рахунку.

Варіант 9.

1. Ліцензійні договори у системі цивільно-правового регулювання.
2. Передання майнових прав інтелектуальної власності.

Варіант 10.

1. Правова природа договору про спільну діяльність.
2. Особливості правового статусу учасників простого товариства.

Варіант 11.

1. Поняття та види позадоговірних зобов'язань.
2. Відшкодування майнової та моральної шкоди в цивільному праві.

Варіант 12.

1. Загальна характеристика спадкового права України.
2. Спадкування за законом та за заповітом.

**13. Питання для підготовки до підсумкового контролю
(екзамен)**

1. Що становить поняття цивільно-правового зобов'язання та які об'єктивні підстави його виникнення визначено в законі?
2. За якими юридичними ознаками здійснюється класифікація зобов'язань у цивільному праві?
3. Які існують базові принципи належного і добросовісного виконання цивільно-правових зобов'язань?
4. Що становлять способи забезпечення виконання зобов'язань за Цивільним кодексом України?
5. Які правові наслідки настають у разі порушення зобов'язання та які існують підстави звільнення від відповідальності?
6. Як у цивілістичній доктрині визначається поняття договору як засадничої підстави виникнення зобов'язань?
7. За якими ключовими юридичними ознаками класифікуються цивільно-правові договори?

8. Що становить внутрішній зміст договору та які умови визнаються законодавством як істотні?
9. Який встановлено загальний порядок укладення, зміни і розірвання цивільно-правових договорів?
10. У чому виявляється правова роль публічних договорів та які правила застосовуються для тлумачення умов договору?
11. Яку загальну правову характеристику має договір купівлі-продажу та які його основні види передбачено кодексом?
12. Які існують специфічні юридичні особливості та обмеження для договору дарування?
13. Що становить договір довічного утримання (догляду) та які правові гарантії захисту прав відчужувача він містить?
14. Як нормативно регулюється договір міни як спосіб взаємного відчуження майна сторін?
15. Що становить договір ренти у цивільному праві України та яка процедура його розірвання?
16. Які окремі імперативні правила встановлено законом для відчуження нерухомості та земельних ділянок?
17. Яку загальну правову характеристику має договір найму (оренди) та які його ключові різновиди?
18. Які особливості має договір оренди житла та які встановлено правила його дострокового розірвання?
19. У чому полягає специфічна правова природа лізингу як особливої форми користування майном?
20. Що становить договір позики та за якими критеріями він відрізняється від договору найму?
21. Які обов'язки та права покладаються на сторін договору користування щодо збереження та повернення майна?
22. Які загальні положення регулюють договір підряду та як здійснюється розподіл ризиків між сторонами?
23. Які особливості притаманні договору побутового підряду та як реалізується захист прав споживачів?
24. Що становить договір будівельного підряду та яка правова роль належить проєктній документації?
25. Які вимоги висуваються до підряду на виконання проєктних та пошукових робіт?
26. Яку відповідальність несе підрядник перед замовником за неналежну якість виконаних робіт?
27. На яких засадах будується цивільний договір про надання послуг за плату?
28. Які специфічні ознаки мають цивільно-правові договори про надання медичних та освітніх послуг?
29. Як здійснюється правове регулювання договору перевезення вантажу, пасажирів та багажу?
30. Які юридичні правила регулюють договори зберігання і правові форми охорони майна?
31. Які особливості зобов'язань з надання туристичних та інформаційних послуг?
32. Яку правову природу має договір доручення та які межі повноважень повіреного?
33. Що становить договір комісії та які існують особливості виконання комісійного доручення?
34. Чому комерційна концесія (франчайзинг) визначається як інструмент підприємницького посередництва?
35. Який правовий статус має управитель за договором управління майном?
36. Яке місце посідає агентський договір у загальній системі цивільно-правових посередницьких відносин?
37. Що становить договір позики між фізичними особами та які умови його дійсності?
38. Які істотні умови та особливості має договір банківського кредиту?
39. Який правовий режим встановлено для договорів банківського вкладу (депозиту)?

40. Як здійснюється регулювання договору банківського рахунку та який порядок виконання розрахунків?
41. Що становить ліцензійний договір та які існують види ліцензій у сфері інтелектуальної власності?
42. Які правові наслідки має укладення договору про створення за замовленням об'єкта інтелектуальної власності?
43. Як регулюється передання виключних майнових прав на результати творчої діяльності у сфері високих технологій?
44. Яку загальну характеристику має договір про спільну діяльність без створення юридичної особи?
45. На яких засадах діє договір простого товариства та як ведуться спільні справи учасників?
46. Які існують загальні підстави виникнення деліктних зобов'язань із завдання майнової шкоди?
47. Хто і за яких умов несе цивільну відповідальність за шкоду, завдану джерелом підвищеної небезпеки?
48. Як здійснюється відшкодування моральної шкоди як самостійний спосіб цивільно-правового захисту особи?
49. Які юридичні наслідки тягне за собою зобов'язання у зв'язку з набуттям майна без достатньої правової підстави?
50. Які існують дві форми спадкування, що становить склад спадщини та яка роль нотаріуса при оформленні спадкових прав?

14. Методи навчання

Методи навчання на лекціях: словесні (лекція, пояснення); пояснювально-демонстраційні (презентації, ілюстрації, демонстрації); метод проблемного викладання; методи візуалізації; використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Методи навчання на семінарських заняттях: словесні (дискусія, співбесіда); пояснювально-демонстраційні (аналіз прикладів); практичні (розв'язання процесуальних задач, аналіз цивільних справ, складання процесуальних документів); кейс-метод (аналіз і вирішення процесуальних ситуацій); пошуковий і дослідницький методи; інтерактивні методи (дискусії, дебати); використання інформаційно-комунікаційних технологій.

15. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю: у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, написання есе (рефератів), контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти); самостійна робота, неформальна освіта (онлайн-курси та платформи) тощо.

- для підсумкового контролю: проведення підсумкового контролю (усна та/або письмова відповідь, тестування тощо).

16. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* є підсумковий контроль – екзамен.

17. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань студентів застосовуються контрольні заходи у формі поточного та підсумкового контролю знань відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль

Види навчальної діяльності студентів обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів (від – до)
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань студентів застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за екзамен з початкової дисципліни *«Цивільне право України. Особлива частина»* складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії відповідно до Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти.

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно з таблицею:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проєкту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

18. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60												Підсумковий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	Самостійна робота	
4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	4 бали	5 балів	4 бали	4 бали	5 балів	4 бали	10 балів	40 балів
													100 балів

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота – 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50 балів	10 балів	40 балів	100 балів

19. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Цивільне право України. Особлива частина» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної роботи здобувачів;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

20. Рекомендована література

1. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // *Голос України*. - 2003. - № 45-46 - 12 березня 2003 р.; № 47-48 - 13 березня 2003 р.
2. *Цивільне право України: підручник. 2-е вид., перероб. 1 доп. У 2 частинах. / За ред. проф. Р.Б. Шишки (кер. авт. кол.), Ч. 2. Особлива.* – К.: Видавництво Ліра-К, 2018. – 736 с.
3. *Цивільне право України : Навч. посіб. у 2 т. / Ю. Ф. Іванов, О. В. Куриліна, М. В. Іванова – 2-ге вид. доповн. і переробл. – Т. 1. – К.: Алерта, 2019. – 342 с.*
4. *Цивільне право : особлива частина. навч. посіб./ за заг.ред. Н.М.Процьків, В.М. Никифоренка. – Чернівці: Чернівець. Нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 304 с.*
5. *Цивільне право : особлива частина. Практикум : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закладів] / кол. авт. – Дніпро : Видавець Біла К. О., 2021. – 264.*
6. *Цивільне право (особлива частина) : навч. посібник / за заг. ред. : Н.М. Процьків, В.М. Никифорака. - Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. -304 с.*
7. *Спасибо-Фатєєва І.В. Цивільне право : особлива частина. Курс лекцій.2022. – с. 640*